St. 75 [illegible] posta) Trstu, v soboto 28. marca 1925. Posamezna številka 20 cent. Letnik L

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nad. [illegible] pošiljajo uredništvu. [illegible] pisma se ne sprejemajo, rokopisi [illegible] vračajo. — Od[illegible] Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarne [illegible] tisk tiskarne Edi[illegible] znaša za mesec L 7.—, 3 mesece [illegible] leta L 32.— in ce[illegible] Za inozemstvo mesečno 5 lir ve[illegible] uredništva in upra[illegible] 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20. I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

„Neljuba praksa“

V svojem izdanju od 25. marca se «Piccolo» huduje na nas v dolgoveznem članku, čeprav bi lahko povedal vse to v povsem kratkem sestavku. Vse skupaj ni nič drugega, nego golo ponavljanje trditev in tolmačenj, ki jih je že stokrat ponavljal in ki smo jih mi sproti ovrgli.

Posebno se «Piccolo» huduje na nas, ker mu očitamo, da je nedosleden in da si ne upa dosledno zastopati kak svoj nazor glede postopanja z drugorodci. Povodom znanih izjav državnih funkcijonarjev v rimskem parlamentu o jeziku drugorodcev, da je rekel on, da se stališče teh funkcijonarjev — da namreč Italija ne more dovoliti drugega uradnega jezika nego italijanskega — zdi «lepo» v teoriji, da pa je treba počakati, kake učinke donese v praktičnih slučajih. «Piccolo» meni menda, da s tem dokazuje svojo objektivnost, svojo lastno sodbo napram manjšinskemu vprašanju. Iz vseh njegovih izvajanj pa je razvidno, da je le ta njegova «objektivnost» in «pravičnost» le «apparenza», da je torej v resnici ni!

Sklicuje se na to, kako da je že večkrat naglašal potrebo, da se drugorodci učijo italijanski jezik, obenem pa tudi potrebo, da se «izvestne kategorije» državnih uradnikov (torej ne vse) v interesu države in svojih funkcij, naučijo **vsaj nekoliko** (qualche cosa) jezika prebivalstva, da bodo bolje poznali okoliš.

Tu imate razgaljeno vso tisto pretvezno objektivnost in pravičnost «Piccola»! Na ta svoj nazor, da bo že v polni meri zadoščeno pravici drugorodcev, če bodo le nekateri uradniki in le nekoliko znali lomiti naš jezik — na ta svoj nazor naj «Piccolo» kar hitro vzame patent. Zagotavljamo mu, da ostane brez konkurenta, ker očetovstva take objektivnosti in pravičnosti si ni še in si ne bo usvajal: ne noben veljaven politik, ne pravnik, ne sociolog, in tudi noben človek z zmožnostjo pravilnega presojanja pojma narodne pravičnosti na vsem božjem svetu!

Na tako «pravičnost» napram drugorodnim državljanom gotovo niso mislili tisti italijanski državniki in odlični politiki, ki so svoječasno v rimskem parlamentu v državnem interesu in radi ugleda države pred svetom naglašali potrebo in **moralno** dolžnost Italije, da spoštuje narodnost, jezik, kulturo in običaje narodnih manjšin. «Piccolovemu» tolmačenju pojma pravičnosti napram drugorodcem v jezikovnem pogledu, oziroma potrebe jezikovne usposobljenosti javnih uradnikov med drugorodci, se ne pridružuje niti fašistovski poslanec Lunelli, ki pravi naravnost, da uradnik, ki ne pozna jezika prebivalstva — in poznati jezik pomeni res ga poznati in ne samo «qualche cosa» — ne more vestno in zadovoljivo vršiti svoje službe, kar da ni ne v interesu uprave, ne ugleda države pred prebivalstvom.

S svojim «qualche cosa» misli «Piccolo» menda, da to zadostuje za najnujnejšo praktično potrebo. Več pa da ni potrebno. Najzgovornejši odgovor na ta njegov nazor mu daje sedanje desolatno stanje pri sodnijah na deželi, kjer živi naše ljudstvo, ki pozna edino le svoj materinski jezik. To stanje je tako žalostno in naravnost obupno, da tožijo bridko sodniki, odvetniki in še najbolj ljudstvo samo. Zastajanju poslov pa je glavni vzrok ta, da sodno osobje ne pozna jezika prebivalstva ali pa le — in to so redki slučaji — qualche cosa! In vendar je naloga sodnij po vsem svetu, da služijo ljudstvu in ščitijo njegove interese.

Pravosodni minister Rocco je odgovoril poslancu Besednjaku — ki je opozarjal na žalostno stanje pri sodnijah — suho in kratko, da je Italija čisto narodna država in da **ZATO** ne more biti na sodnijah mesta za slovenski jezik. Jasno je, da te izjave ni podal pravosodni minister, ki mu je na srcu uspešnost pravosodstva, ampak — politik! Ne iz ozirov na potrebe justice na našem slovanskem ozemlju, marveč iz političnih razlogov se izključuje naš jezik iz sodnih dvoran! Kdaj se je še «Piccolo» odkrito in odločno upri taki politiki v sodnih dvoranah? Nikoli še! Ves svoj zmisel za jezikovno pravičnost in praktične potrebe pravosodstva med našim ljudstvom tlači v okvir svoje «qualche cosa» in «nekaterih kategorij». To pa je roganje pojmu pravičnosti in resnične praktične potrebe.

Minister Rocco ne vidi v sedanji jezikovni praksi na sodnijah v naših krajih nikakega nedostatka, pač pa ga vidi nekje drugje, ki da ga je treba nujno odpraviti. Vidi ga v nemškem Poadižju, kjer da se Italijanom — tako je naglašal v svojem odgovoru poslancu Besednjaku — godi velika krivica s tem, da ne morejo govoriti s sodnikom v njihovem jeziku. Vprašanje, v koliko je ta trditev v skladu z resnico, puščamo to na strani. Vprašamo pa: kdo naj razume tako logiko, ki je presenetljiva tem bolj, ker prihaja iz ust pravnika in upravitelja sodne uprave? Če slovenski človek ne more govoriti s svojim sodnikom v svojem jeziku, ni to nikaka krivica, če pa sodnik ne razume jezika Italijana, je to nezaslišan nedostatek, ki se mu mora priti v okom! Prosili bi «Piccola», naj jasno in brez strahu pove svoje samostojno mnenje pravičnika o taki dvojni logiki in dvojni meri, ki napravlja tem čudnejši vtis v državi, ki je pravna! Kajti v pravni državi mora menda **pravica** veljati enako za vse državljane.

Kakor pa da «Piccolo» sam čuti nevelja vnost položaja, ki ga brani, se tudi v svojem zadnjem odgovoru na naš naslov vrti okoli jedra vprašanja — pravice narodnih manjšin — kakor mačka okoli vrele kaše in operira, kakor vedno, s potrebo, da drugorodci poznajo tudi italijanski jezik. Neprestano se otepa v nehvaležni muki: zaletava se v vrata, ki so — odprta! Prijemamo ga za jezik in zahtevamo, naj nam pove, **kdaj smo se mi izrekli proti temu, da se naši ljudje učijo tudi italijanski jezik?!** Razlika med našim in njegovim naziranjem je le v tem, da je za nas poznavanje drugega jezika v svrho sporazumevanja z drugorodci v javnem občevanju, kar zadostuje tudi pomanjkljivo znanje, eno — **povsem drugo pa pravica našega jezika v uradih, kjer more človek le v jeziku, ki ga ima popolnoma v oblasti, uspešno braniti svojo korist in pravice v često zapletenih stvareh!** Tu pa moramo zavrniti eno — skoraj bi rekli — polemično nelojalnost «Piccolo». On predstavlja stvari tako, da mora nepoučena italijanska javnost dobiti vtis, kakor da mi zahtevamo dvojezičnost uradov za vso veliko Italijo tja doli do Sicilije, vsled česar naj se razburja! Tako blaznost bi nam hotel «Piccolo» podtakniti. To pa je potvorba resnice. Naše zahteve ne segajo preko mej ozemlja našega ljudstva.

Da, da, velika je razdalja med naziranjem «Piccola» in našim o pravični manjšinski politiki in o pravičnosti. On prižiga svojo svečo sedaj na tem, sedaj na onem oltarju, oziroma v svojem zadnjem članku, na oltarju — desetine pravice za naše ljudstvo. Mi pa se klanjamo le pred oltarjem **polne pravice našemu jeziku!** Zato verujemo «Piccolu», da mu je naša «pratica» «sgradita», da mu je neljuba odločna borba za pravice naše narodne manjšine!

Seja poslanske zbornice

Mussolinijev izpad proti inozemskemu tisku — Proračun zunanjega ministrstva sprejet

RIM, 27. Na dopoldanski seji je poslanska zbornica pričela razpravljati o proračunu prometnega ministrstva. On. Gay je govoril o elektrifikaciji železnic s posebnim ozirom na gospodarsko odvisnost Italije od drugih držav, iz katerih mora uvažati premog za železnice. On. Crollalanza se je potegoval za zgradbo drugega tira na progi Bologna-Brindisi. Poslanec Barduzzi je poudarjal veliko važnost vprašanja železniških prečnic. Sedanja mehanična signalizacija naj bi se nadomestila z električno. On. Leoni je govoril o slabih zvezah s Sardinijo. Iz Genove do Cagliari vozi star parnik, ki rabi 12 dni da prevozi omenjeno progo! (Medklici prometnega ministra). Vozni red za vzhodno progo na Sardiniji nima niti označbe ur, ampak ima označene le gotove dele dneva. (Splošni smeh, medklici prometnega ministra).

On. Alfani izjavi, da bo govoril v imenu komunistov. Pri sedanjih političnih razmerah je izključeno, da bi se izboljšal železniški promet. O izboljšanju prometa na železnicah ni mogoče govoriti. Pač pa so bili zvišani tarifi; na cesto so bili vrženi vsi železničarji, ki se niso hoteli upogniti fašizmu (hrup, medklici). Usoda železničarjev še danes ni gotova, ker niso stalno nameščeni (hrup, medklici). Alfani je govoril tudi o razmerah pri trgovinski mornarici. Zakaj ni bil uporabljen D'Annunzijev mornarski pakt.

Prometni minister on. Ciano je v kratkem govoru odgovoril na izvajanja predgovornikov. Poudaril je predvsem, da ni pretirano, ako trdi, da bo obračun železnic za l. 1925.-26. izkazoval prebitek. Minister je izjavil, da ne more sprejeti nobene resolucije. Nato so bili odobreni vsi členi proračuna. Seja zbornice je končala opoldne.

Popoldanski seji je predsedoval podpredsednik on. Gasparotto. Državni podtajnik za notranje zadeve on. Grandi je odgovoril na vprašanje komunista Alfanija glede preganjanja voditeljev komunistov, ki ne morejo bivati niti v domorodnih občinah. Grandi je trdil, da ni bilo bivšemu komunističnemu poslancu Giorgio Carmine nikdar zabranjeno bivanje v rodni občini; Carmine gre kamor hoče. On. Gennari trdi, da so vladni organi vedno za petami komunistom; komunisti prejmejo od oblastev odhodnico in morajo oditi.

Državni podtajnik Grandi je odgovoril nato poslancu Lanza di Trabia na vprašanje glede razpusta «Akademskega udruženja za svobodo» (Unione goliardica per la libertà). On. Grandi je odgovoril, da je bilo to udruženje razpuščeno, ker je bilo podrejeno udruženju «Italia Libera», ki je bilo prej razpuščeno. On. Lanza di Trabia se ni zadovoljil s tem odgovorom, ampak je trdil, da je bila «Unione goliardica per la libertà» popolnoma neodvisna. Ustanovljena je bila kot protiutež proti fašistovskim akademskim krožkom. Vse incidente, ki so se dogodili v zadnjem času, so povzročili akademiki-fašisti (medklici). Dijaki, ki se niso vpisali v fašistovsko organizacijo, so bili preganjani (hrup). Na ta način gotovo ne bo prišlo do duševnega edinstva, ki ga kliče ministrski predsednik. (Medklici). Grandi je nato repliciral, češ da bo vlada razpustila vse organizacije, ki rujejo proti državi in taka organizacija je bila tudi «Unione per la libertà».

O zunanji politiki je govoril še on. Barbaro. V zbornici je nastala veliko pozornost, ko je vstal ministrski predsednik Mussolini. Rekel je predvsem, da pričakuje, da poslanci gotovo ne mislijo, da bo imel dolg govor. Govore posameznih poslancev o zunanji politiki je poslušal s posebno pozornostjo. Tudi on. Barbaro je zaslužil lepši sprejem. Govoril je sicer o problemih na Daljnem vzhodu, kakor n. pr. o Japonski, kjer biva celih 41 Italijanov, vendar je njegov govor uvaževanja vreden. «Politični moment je zelo zanimiv — je rekel Mussolini. — V Ženevi je bil pokopan s pogrebom prve ali tretje vrste ženevski protokol, ki sem ga jaz označil za stroj, ki je bil postavljen v prvi vrsti radi tega, da v mirovne svrhe sproži svetovno vojno. Ni prvič v zgodovini, da so pacifisti slabi delavci za mir. Po pogrebu ženevskega protokola, ki se je izvršil z eno cvetlico, z eno solzo — da rabim drastični izraz ministra Chamberlaina — so prišli na dan zopet stari problemi evropskega miru». Nato je ministrske predsednik ostro napadel tisk, ki širi grde in izmišljene novice o Italiji, samo da škodi državi. To so časopisje gre tako daleč, da si pomaga tudi z izmišljanjem gotovih bolezni, morda pojde tako daleč, da poreče, da Mussolini sploh ni bil bolan.

K besedi sta se še oglasila Martelli in Gennari. Izid glasovanja o proračunu prometnega ministrstva je bil naslednji: 259 za in 5 proti. O proračunu zunanjega ministrstva: 257 za, 9 proti. Seja je bila nato zaključena. Na jutrišnji seji se bo vršila razprava o proračunu ministrstva za mornarico.

Seja senata

RIM, 27. Na svoji današnji seji je senat nadaljeval razpravo o proračunu finančnega ministrstva za finančno leto od 1. julija 1924 do 30. junija 1925. Po izjavah senatorja Grandija za upokojence in častnike, ki so bili vpoklicani v zadnjo vojno, se je oglasil k besedi minister De Stefani, ki je branil finančno politiko fašistovske vlade proti napadom, ki so postali v zadnjem času bolj pogosti. Finančni minister je razložil svoja prizadevanja za dosego ravnovesja v državnem proračunu ter zatrdil, da je danes gospodarski položaj ljudstva boljši kakor je bil pred vojno.

Nato je bila seja zaključena.

Napad čeških fašistov na nemške akademike

Policija aretirala 4 fašiste — Značilna resolucija nemškega poslanca v zbornici

PRAGA, 27. Skupina čeških fašistov je vdrla v sedež nemškega kazina ter zahtevala od nemških dijakov, da si odstranijo nemške akademske znake. Ker se nemški akademiki niso hoteli pokoriti tem zahtevam, je prišlo med obema strankama do pretepa. En nemški akademik je bil lahko ranjen. Pretepu je napravila konec policija, ki je takoj aretirala 4 češke fašiste. Proti tem je uvedeno kazensko postopanje. Nemški demokratski poslanec Kaska je predložil zbornici resolucijo, ki naglaša korektno postopanje policije in pozivlja notranjega ministra, da se obtoženi fašisti primerno kaznujejo.

Zakon o praznikih na Čehoslovaškem

Določitev državnih praznikov

PRAGA, 27. Po viharni debati je zbornica odobrila z 91 glasovi proti 36 zakon, ki urejuje praznike. Proti zakonu so glasovali člani Hlinkove stranke, nemški socijalisti in komunisti. Češka ljudska stranka in nemška meščanska stranka sta se vzdržale glasovanja. Opozicija je ostro kritizirala ukinitev praznika sv. Ivana in uvedbo praznika obletnice Husove smrti, ki je obvezen za celo republiko. Ukinjeni so po navedenem zakonu ti-le prazniki: Drugi božični, drugi velikonočni praznik in nekateri prazniki Marije Device. Kot spominski dnevi se bodo praznovali 1. maj in 29. oktober; nadalje prazniki sv. Cirila in Metoda in Venceslava. Poslednji so bili do sedaj le krajevni prazniki. Od sedaj naprej pa veljajo kot državni prazniki.

Ruska študijska ekspedicija v Mongoliji

MOSKVA, 27. Danes odpotuje v Mongolijo načelnik raziskovalne ekspedicije v Mongoliji in v Tiletu Kozlov v spremstvu Trjevalskyga, nečaka slavnega potovalca. Kozlov bo vodil dela svoje ekspedicije, ki se nahaja v Mongoliji v svrho izkopavanja odkritih grobišč. Sovjetska vlada je nakazala ekspediciji za dobo 2 let potrebne denarne vsote v svrho nadaljevanja izkopavanja.

Tajna konferenca baltiških držav?

Načrt za skupen nastop proti sovjetski Rusiji.

MOSKVA, 27. Agencija Rosta objavlja: Te dni se je pričela v Rigi konferenca zastopnikov Letonije, Estonije in Poljske. Finska in Romunija sta odposlali na konferenco poluradne zastopnike. Zborovanje je strogo tajno in je bilo sklicano na podlagi sklepov poslednjih pogajanj, ki so se vršila na helsingforški konferenci. Riški listi zatrjujejo, da bo konferenca izdelala načrt za skupen nastop imenovanih držav proti sovjetski Rusiji v slučaju oboroženega konflikta.

Poljsko-nemška trgovinska pogajanja.

VARŠAVA, 27. Karlowski, načelnik poljske delegacije za nemško-poljska trgovinska pogajanja, ki se vršijo v Berlinu, je predložil gospodarskemu odboru ministrskega sveta poročilo o teh pogajanjih. Karlowski čaka na navodila svoje vlade in se bo potem takoj povrnil v Berlin.

Mandati novih radićevskih poslancev verificirani

O mandatih starih poslancev HRSS se otvori anketa — Mandati Radića, Mačka in tovarišev so razveljavljeni — Razdor med radićevci in SLS

BEOGRAD, 27. (Izv.) Dogodki današnjega dne so pokazali, da je bilo napeto pričakovanje za današnjo sejo narodne skupščine v resnici upravičeno. Izjave, ki jih je podal glavni voditelj Radićeve stranke Pavle Radić, so odločilnega pomena za razvoj nadaljnih dogodkov.

Na dopoldanski seji je Pavle Radić hudo napadel Slovensko ljudsko stranko. Njenim voditeljem je očital, da delajo po navodilih iz Rima. Rekel je, naj se duhovniki ne vmešavajo v politične razmere. Napad Pavla Radića je povzročil pri voditeljih SLS silno ogorčenje.

Dr. Korošec je takoj sporočil Davidoviću, da se poslanci SLS ne bodo udeleževali dela v opozicijskem bloku, dokler jim Pavle Radić ne da zadoščenja. Dr. Korošec že izvaja ta sklep in se ni udeležil popoldanske seje voditeljev opozicijskega bloka.

Pavle Radić je poudaril med drugim tudi da je prišel čas, da se razmerje med svobodomiselnimi strankami in SLS razčisti; temu primerno naj se potem grupirajo stranke. Seja skupščine je končala ob 11.30.

Popoldne se je vršila konferenca obeh vladnih strank, na kateri je bilo sklenjeno: 1) Mandati Radića in članov vodstva HRSS, ki se nahajajo v zaporu, se razveljavijo. 2) O mandatih poslancev HRSS, ki so bili že v prejšnji narodni skupščini, se otvori anketa. 3) Mandati novih poslancev, ki jih je kakih 30, se verificirajo.

BEOGRAD, 27. (Izv.) Večerna seja narodne skupščine je bila prekinjena ob 22.15. Pozneje se je seja nadaljevala. Narodna skupščina je sprejela sklep konference vladnih strank, ki obstoji iz 3 glavnih točk. (Glej prejšnjo brzojavko iz Beograda! Prip. ur.) Verificirani so bili tudi mandati v mariborskem in bregalniškem volilnem okrožju.

Jutri se bodo vršile volitve predsedništva. Za predsednika je določen Marko Trifković, podpredsednika bosta Uzunović in Grisogono; dr. Pivko prevzame bržkone tajniško mesto.

Hvaležnost Jugoslavije Franciji.

BEOGRAD, 27. V Narodnem gledališču je bila danes slavnostna akademija v znak zahvalnosti Franciji za njeno moralno in gmotno podporo Srbiji za časa svetovne vojne. Akademija je pričela ob 10. dopoldne in jo je otvoril prosvetni minister s prav lepim in toplim govorom. Akademiji so prisostvovali člani vlade, diplomatični zbor, gener. zastopniki kulturnih društev in veliko število učencev in učenk. Prosvetni minister Svetozar Pribičević je v svojem govoru naglašal pomembnost tega dne. Ravno pred 10. leti, dne 2. marca, so v Franciji po vseh šolah proslavljali junaštvo in mučeništvo Srbije. Današnji dan je za Srbe, Hrvate in Slovence velik praznik. Vsi so iskreno hvaležni veliki Franciji za njeno pomoč.

Po govoru prosvetnega ministra je šolski mešani zbor zapel «marzeljezo». Učenke so bile v narodnih nošah iz vse države. Nato je univ. prof. Urošević na kratko opisal zasluge Francije za naš narod, zlasti zasluge za našo šolsko mladino. Akademik, ki je v svetovni vojni študiral v Franciji, se je v imenu jugoslovenskega dijaštva zahvalil Franciji in naprosil francoskega poslanika, da na merodajnem mestu sporoči prisrčne zahvale vsega jugosl. naroda. Vsi govorniki so naglašali, da bo jugosl. kraljevina vedno ostala zvesta in iskrena prijateljica in zaveznica Velike Francije. Francoski poslanik Grenard je v svojem govoru omenjal veliko prijateljstvo, ki veže obe državi, in naglašal trdno prepričanje da bo to prijateljstvo trajalo večno. Pevski zbor je nato zapel državno himno in za tem še marzeljezo, s čimer je bila slavnost zaključena.

Italijansko-ruski gospodarski odnošaji.

MOSKVA, 27. Na sprejemu moskovskih novinarjev na italijanskem poslaništvu je poslanik conte Manzoni ugotovil ustalitev prijateljskih odnošajev med ZSSR in Italijo ter je izrazil nado na še večje gospodarsko zbližanje med obema državama.

Poslanik je rekel, da upa, da bo milanski mednarodni velesejem pospešil stike med sovjeti in italijansko industrijo ter podal nato sledeče podatke: leta 1923. je Italija uvozila iz Rusije za 42 milijonov lir blaga, leta 1924. pa že za 134½ milijonov; leta 1923. je izvoz Italije v Rusijo iznašal 6 milijonov, leta 1924. pa 9 milijonov. Posebne važnosti je za Italijo sovjetski premog in petrolej. Poslanik je poudaril potrebo ustanovitve italijansko-ruske banke in društva za italijansko-sovjetsko zbližanje.

Francoska komisija za zunanje stvari

odobrila zadržanje francoske delegacije na zadnjem ženevskem zasedanju

PARIZ, 27. Nastop francoske delegacije v Ženevi na zadnjem zasedanju Društva narodov je bil soglasno odobren od senatne komisije za zunanje stvari po poročilu delegata senatorja De Jouvenela. Komisija stoji soglasno na stališču, da mora Francija ostati zvesta načelom protokola; ako bi se pa moral kokoršen si bodi pakt skleniti izven protokola, bi se moral skleniti predvsem med državami, ki so že članice Društva narodov, in bi morale spremljati vojaške konvencije. Nobena druga država bi se ne mogla udeležiti takega pakta pred svojim odstopom v Društvo narodov. Na tak način bi se odvrnila vsaka možnost, da bi po pripustitvi Nemčije postalo Društvo narodov, varuh mednarodnih pogodb, orodje za revizijo teh pogodb.

Zunanja komisija je pooblastila svojega predsednika, da razloži Herriotu to njeno stališče in da nastopi pri njem za politiko, ki naj bo v skladu s tem enotnim naziranjem.

Važnost rusko-japonskega zbližanja

Sovjetsko-japonska pogodba ne ogroža interesov drugih velesil

MOSKVA, 27. V razgovoru s poročevalci japonskih listov v Moskvi je izjavil sovjetski poslanik Kopp za Japonsko med drugim tudi naslednje: Bistvena važnost sovjetsko-japonske pogodbe tiči v dejstvu, da ta pogodba odstranjuje vznemirjenje in vzpostavlja ravnotežje na skrajnem vzhodu. Obenem polaga temelje sodelovanja dveh vzhodnih velesil na vseh poprišči skupnih interesov. Zbližanje sovjetske Rusije z Japonsko, je zaključil Kopp, ne ogroža interesov drugih držav.

Ciklon na Balearskih otokih

PALMA, 27. (Majorca). Včeraj je razsajal tukaj strašen ciklon, ki je povzročil neizmerno škodo. Nemški parnik «Kristijanija» so morski valovi zagnali na skalnato obrežje. Reke so poplavile polja ter odnesle mnogo živine. V Andraixu se je porušilo okolu deset hiš.

Napad na člane japonske zgornje zbornice

ker so nastopili proti splošni volilni pravici.

PARIZ, 27. Kakor javljajo iz Tokija, je včeraj v gosposki zbornici več članov nastopilo proti splošni volilni pravici. Danes so se vršile proti tem sovražnikom splošne volilne pravice burne demonstracije. Množica je vdrla v njihova zasebna stanovanja ter uničila vso hišno opremo.

Radi teh dogodkov je sklenila zgornja zbornica, da ne bo nadaljevala debate o splošni volilni pravici tako dolgo, dokler ne zavaruje notranji minister člane zgornje zbornice pred sličnimi napadi.

Grabski — naučni minister Poljske

VARŠAVA, 27. Stanislav Grabski, član ljudske nacijonalne zveze, je bil imenovan za naučnega ministra.

Poljski sejm ratificiral vatikanski konkordat

VARŠAVA, 27. Sejm je odobril v drugem branju ratifikacijo konkordata z Vatikanom.

Železniška nesreča na Španskem

Vlak skočil s tira — 3 mrtvi in več ranjenih

PARIZ, 27. «Journal» dobiva iz Madrida, da je potniški vlak med Alamanto in Ballenti skočil s tira, ker se je radi neprestanega deževanja nepričakovano utrgal del železniškega nasipa ter zasul progo. Vlakovodja in dva strojnika so obležali mrtvi; trije sprevodniki in več potnikov pa so bili težko ranjeni.

Grozna rudniška nesreča

60 rudarjev strmoglavljenih v 300 metrov globok rudnik.

METZ, 27. Strahovita nesreča se je zgodila včeraj v nekem rovu rudnikov saarske kotline. Okoli 13.30, ko se menjujejo rudarji, je zapuščalo rov kakih 80 delavcev v dvigalu. Nakrat se je vrv dvigala pretrgala in dvigalo je padlo v globočino kakih 300 metrov. 60 delavcev je bilo na strašen način zmečkanih, 20 jih je težko ranjenih.

Poraz kurdskih vstašev

ANGORA, 27. Kurdski vstaši so bili popolnoma poraženi zapadno od reke Tigris ter se umikajo v neredu. Turške čete so zopet osvojile Varto.

Veslarska tekma Oxford : Cambridge

LONDON, 27. Jutri se bo vršila tradicijonalna veslarska tekma med moštvoma vseučilišč v Oxfordu in Cambridge-a. Obe moštvi sta zadnje čase pridno trenirali, vendar pa ima Cambridge po dosedanjih skušnjah več izgleda na zmago. Oxford je imel to smolo, da je njegov predsednik in eden najboljših veslačev Mower-Withe zbolel. Pri zadnjem treningu je oxfordsko moštvo preveslalo vso progo v 21.46, t. j. za celi dve minuti 16 sekund več kakor Cambridge.

MacDonald proti razrednim nasprotstvom

MacDonald, vodja delavske stranke na Angleškem in nedavni ministrski predsednik, je v svojem govoru v svojem volilnem okrožju razpravljal o nameravani trozvezi med rudniškimi delavci, železničarji in prevoznimi delavci. Med drugim je rekel: «Ne bi mogla nastati večja škoda za Anglijo, nego bi bil velik blok strokovnih udruženj na eni in kapitalističen blok na drugi strani, ki naj bi izvojevala med seboj uničevalen boj. Namesto tega potrebujemo velike delavske kombinacije, ki zahtevajo svoje pravice, **obenem pa izpolnujejo svoje dolžnosti napram družbi** ter tako apeliralo na moralni smisel družbe, da bo javno mnenje podpiralo delavce v njih težavah.

MacDonald zastopa mirovno tendenco, pri tem pa naj rudniški delavci in njih družine ne trpijo gladu. «Če se obe stranki zbližata v izogib boja, naj se ne zahtevajo žrtve samo od delavstva».

Na te besede smo mislili včeraj, ko smo naglašali, da je tudi MacDonald za aktivno sodelovanje delavstva na državnem življenju. Vnet borec za koristi proletarijata misli obenem tudi na svojo «Anglijo», na državo in dosledno temu na vkupnost naroda. V okviru narodne vkupnosti naj delavstvo uveljavlja svoje pravice in zahteve! To je logični zaključek iz peresa voditelja delavske stranke v Angliji.

DNEVNE VESTI

Za upnike bivših treh državnih erarjev

Z ozirom na svoje članke pod tem naslovom nas dr. Josip Wilfan prosi, da opozorimo na to, da nikakor ne smatra vse tvarine za izčrpane. Posebno bi se navodila oškodovancem, ki imajo hkratu pravice proti državnemu erarju radi vojnih škod in terjatve radi rekvizicij proti bivšim drž. erarjem, morala še popolniti. Ker pa omejeni prostor našega lista mora rabiti za obravnavanje tudi drugih vprašanj, je dr. Wilfan zaenkrat zaključil svoje izvajanje o važnem in nujnem vprašanju. Med tem pride morda vendar še do zaželjenih pojasnil od merodajne strani.

Še eno „neko pisanje"

Naši čitatelji vedo, kako je «Pučki Prijatelj» — dvojček «Malega lista» — nedavno temu nauke velikega škofa in cerkvenega kneza Josipa Jurija Strossmayerja (iz leta 1877.) duhovščini o nje dolžnostih do lastnega naroda označil omalovaževalno kot «neko pisanje».

Toda za Strossmayerjem je prišel še neki drugi cerkveni dostojanstvenik s sličnimi nauki. Bil je to **škof Mahnič!** Ta je napisal v «Dom in Svetu» (1921.) na 28. strani:

«Naši računi nas bodo privedli samo do pozitivnega rezultata, če se v zavesti tega dejstva (germanske ekspanzivnosti na vzhod) prenehamo cepiti in se **vsi brez razlike strnemo proti skupnemu sovražniku, kajti kakorkoli bi se sicer ločili po svojih nazorih, imamo le vsi eno skupno domovino.** Stari kristjani so bok ob bok s pogani prelivali kri za rimsko državo, čeprav jih je nepremostljiv prepad delil od njih. Nasprotnik dobro ve, kako pospešuje njegovo delo izvajanje načela «divide et impera». Z neslogo in cepljenjem mu prihajamo naproti in mu pomagamo pri njegovih namerah; **s tem vršimo posel grobokopov lastne domovine in lastne bodočnosti.**»

Ali bo imel «Pučki Prijatelj» drzno čelo, da bo tudi ta izvajanja pokojnega škofa krškega označal porogljivo kot «neko pisanje». Tudi te besede škofa Mahniča so opomin k vršenju dolžnosti napram svojemu narodu in so obenem tudi najizrazitejša in najporaznejša obsodba vseh tistih, ki v sedanjih, za naš narod težkih časih v imenu svojih «nazorov» razdvajajo naše ljudstvo in ga s tem onesposobljajo za uspešno obrambo svojega obstanka in svoje bodočnosti! Ali si bo upal «Pučki Prijatelj» označiti kot «neko pisanje» tudi ta opomin iz peresa cerkvenega dostojanstvenika, ki je bil ves čas svojega življenja najodločnejši in nepomirljiv borec za nauke katoliške cerkve in s tem menda tudi za ugled duhovščine?!

— **Nova Nittijeva knjiga.** Začetkom aprila izide pod naslovom «Mir» v 18 jezikih nova knjiga bivšega ministrskega predsednika Nittija. V njej nadaljuje Nitti svoja razmotrivanja o evropski politiki ter zahteva revizijo mirovnih pogodb v smislu Wilsonovih 14 točk. Edino alzaško-lotarinško vprašanje se mu zdi že rešeno. Zahteva, da se mora Nemčija popolnoma razorožiti, smatra za absurdno, ker mora nemški razorožitvi slediti postopno razoroževanje drugih velesil. Nemčija ima popolnoma prav, da ne vstopi z ozirom na čl. 16 pakta Društva narodov v imenovano Društvo. Končno propagira Nitti idejo zedinjenih evropskih držav ter zahteva odstranitev slehernih carinskih mej.

— **Edina predstava «Namišljenega bolnika».** Jutri zvečer bo gostovalo pod okriljem «Čitalnice» Dramatično društvo iz Gorice z Molièrovim «Namišljenim bolnikom», z delom, ki je 250 let staro in vendar vedno sveže. Kdor je prijatelj klasičnega dela priznanega mojstra komedije, kdor ljubi zdravo duševno hrano, kdor se hoče enkrat zopet pošteno nasmejati, ta pride k predstavi Goričanov. V Gorici je «Namišljeni bolnik» krasno uspel; ni dvoma, da bo ugajal tudi v Trstu. Goričani so Tržačane krasno sprejeli, dolžnost Tržačanov je, da se jim oddolžimo. — Igro režira g. Ciril Bratuž, ki igra obenem tudi glavno vlogo. Tudi ostale vloge so v dobrih rokah. Ker se je bati navala pri blagajni, bo predprodaja vstopnic v soboto od 7—10 zvečer in v nedeljo od 10—12 predpoldne v dvorani D.K.D pri Sv. Jakobu. — Predstava začne točno ob 8. zvečer, ker gostje še isti dan odpotujejo.

— **Vojna odškodnina jugoslovenskih državljanov.** Ker je akcija radi priznanja vojne odškodnine jugoslovanskim državljanom v polnem teku in obeta tudi uspeh, vabijo se nujno vsi oni prizadeti, ki bivajo v Italiji in ki se še niso pridružili akciji, da se takoj prijavijo ustmeno ali pismeno pri g. Ivanu Kondela, okr. tajniku v pok., Gorica, Corso V. E. III št. 65.

Istotam dobijo vsa potrebna pojasnila o sedanjem stanju te zadeve.

— **Predavanje v Komnu.** V nedeljo 29. t. m. se bo vršilo v dvorani g. Žigona v Komnu predavanje o važnosti knjige za naš narod. — Predava g. dr. Ivo Pertot na vabilo domačega društva. K obilni udeležbi uljudno vabi

Odbor.

— **Sežiganje poškodovanih bankovcev v Jugoslaviji.** V zagrebški električni centrali so predvčerajšnjim sežgali dva polna tovorna avtomobila bankovcev, ki so bili vzeti iz prometa na teritoriju ljubljanske in zagrebške finančne delegacije. Sežiganje se je izvršilo pred posebno komisijo. V petih pečeh se je kurilo dve uri samo s temi bankovci. Da so bili precej mastni, pokazali so manometri parnih kotlov centrale, ki so zaznamovali parni tlak 12 atmosfer, ki zadošča za pogon za razsvetljavo, za tramvaj in mestni vodovod.

— **Zagrebška eskomptna banka ogoljufana za četrt milijona dinarjev.** Kakor smo svojedobno poročali, je bila zagrebška Eskomptna banka sredi meseca januarja na podlagi ponarejenega čeka svoje osiješke filjalke ogoljufana za 250.000 dinarjev. Sedaj je detektiv Komornik dognal, da je goljufijo izvršil uradnik Eskomtne banke Slavko Radovinović, ki je dal dotični formular tiskati v neki zagrebški tiskarni ter ga potem z bančnim pisalnim strojem izpolnil. Radovinović je bil aretiran in je dejanje že priznal. Denarja niso našli pri njem.

Društvene vesti

— **Delavsko podporno društvo** naznanja vsem svojim članom, da se 1. aprila preseli v ulico Coroneo št. 17, I. nadstropje vogal ul. Zanetti (Crocera).

— **Kolaši!** V nedeljo ob 10. uri odborova seja. Ker gre za važne ukrepe, se prosi, da nihče ne manjka.

— **Tržaško podporno in bralno društvo** vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. aprila t. l. v društvenih prostorih, ul. Torre bianca št. 39, s sledečim dnevnim redom: nagovor predsednika, tajniškovo poročilo, blagajnikovo poročilo, izjava pregledovalnega odbora, volitev vodstva in odbora, slučajnosti. Slučajni predlogi morajo biti naznanjeni društvenemu vodstvu vsaj tri dni pred občnim zborom.

— **M.D.P. - Trst.** - Turistični pododsek. Izlet, ki se je imel vršiti jutri na Trstenik, odpade. Vršil se bo pa izlet v Trebče. Sestanek točno ob 13. pred cerkvijo Sv Jakoba.

— **D. K. N. Tommaseo - Trst.** Jutri točno ob 9.45 sestanek s predavanjem v novih prostorih (ulica Mazzini 37, I., levo). Vabljeni so vsi podporni člani in prijatelji društva. Vsi redni člani so obvežani se udeležiti tega sestanka. — Predsednik.

— **Društvo «Zora»** vabi člane in članice ter vse prijatelje društva, da se udeležijo društvene zabave, ki se bo vršila v nedeljo, dne 29. t. m., v dvorani Modugno od 10. do 13.

Kdor se je udeleževal dosedanjih jutranjih zabav našega društva, gotovo ne bo manjkal na tej, ki bo zaključila letošnjo sezono, temveč pripelje s seboj znance in prijatelje ter s tem pripomore k čim lepšemu uspehu. — Vstopnina običajna. — Obenem se javlja vsem članom in prijateljem društva, da bo priredilo v nedeljo, 5. aprila, svoj prvi pomladanski izlet v krasno vipavsko dolino, ki se prebuja iz zimskega spanja v sveže novo življenje. Preskrbljena bo cenena in prijetna zabava za vse udeležence, brez razlike starosti. Podrobnosti bodo objavljene v jutrišnji številki «Edinosti», kakor tudi sporočena na nedeljski jutranji zabavi.

— Ker bo dobilo društvo te dni lastne prostore, ki bodo popolnoma odgovarjali društvenim namenom, vabimo vse gospode, ki zanimajo za sport, da se včlanijo v našem društvu. Vabimo tudi gospodične, ker se bo začelo z rednimi vajami pri odseku hazene. Prijave se bodo sprejemale na nedeljski prireditvi.

SPORT

TEKME ZA KUPO GOSP. POVHA

Uradno poročilo T. K. S. D. «Adria» od 27. t. m.

Z ozirom na izjavo S. K. «Val-a», da četa imenovanega kluba ne bo več tekmovala za kupo, se vse do sedaj igrane tekme z «Valom» razveljavljajo. Tekma med M. D. «Zarja» in «Adria» II., ki se je imela vršiti na sportnem igrišču «Val-a», se bo vršila na igrišču MDP - Občine v nedeljo, 29. t. m., ob 3. uri popoldne. Sodnik g. Kuleršin Josip. — T. K.

— **Tekma za kupo zlatarja g. Povha** se bo vršila jutri na igrišču S. D. Adria med četo M. D. «Obzor» in četo S. K. Jadran Herpelje-Kozina. Po končani tej tekmi nastopi četa Adria I. in M. D. Sparta. Med M. D. «Obzor» in Jadranom se bo vršila ponovna tekma, ker je bila ona, ki se je odigrala dne 15. t. m. v Herpeljah, razveljavljena od T. K. radi neke nepravilnosti. Zanimanje za to tekmo je zelo veliko.

— **Hazenaški odsek S. D. Adria** bo imel jutri v nedeljo ob 7. uri zjutraj redni training na društvenem igrišču. Ker se bližamo tekmi za kupo «Adria» in drugim tekmam, je dolžnost vseh članic, da pridejo k vežbanju. — Nove članice dobrodošle na igrišču.

— **S. D. «Adria».** Vsi nogometaši II. čete naj se zberejo v nedeljo, 29. t. m., ob 12.30 v D.K.D. za odhod na Občine.

— **Revanšna tekma** nogom. odseka z M. D. «Tabor» odpade.

Iz tržaškega življenja

— **Strašna smrt čuvaja. — Živ zgorel.** Na grozen način je prišel ob življenje 41-letni čuvaj Ivan Pavlich, stanujoč pri Sv. Ivanu v ul. Docce št. 1035. Mož je bil zaposlen pri podjetju, ki popravlja takozvano novo cesto, ki pelje na Občine; kot čuvaj je imel nalogo varovati čez noč orodje, ki so ga delavci rabili po dnevi pri omenjenem delu. Navadno je prenočeval v majhni kolibi, postavljeni kraj ceste. Predpreteklo noč je mož, predno je legel k počitku, kakor navadno ob hladnih večerih, zakuril v neki pločevinasti posodi, ki mu je služila kot peč. V prijetni toploti je mož kmalu zaspal na tleh poleg ognja. V spanju je najbrž nehote prevrnil vrč z oljem za stroje, ki mu je namočilo obleko; iskre, ki so pršile iz ognja, so mu zažgale obleko in v hipu je bil mož ves v plamenih. Nesrečnik se je prebudil, planil iz kolibe, trgajoč raz sebe gorečo obleko. Podoben živi baklji je revež tekal nekoliko časa sem in tja, dokler se kočno ni zgrudil onemogel na tla; radi strašnih opeklin, ki jih je zadobil po vsem telesu, je kmalu izdihnil v groznih mukah na samotni cesti, kjer so ga v prvih jutranjih urah našli ljudje.

Na lice mesta so se podali openski orožniki, ki so vzeli tragičen dogodek na zapisnik. Opoldne je bilo truplo nesrečnega čuvaja prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

— **Podrobnosti o drami v Barkovljah. - Kdo je zabodel Tambossijevo?** Krvavi dogodek v Barkovljah, o katerem smo včeraj poročali, ima medlo ozadje, kakor se je pač dalo že spočetka sklepati z ozirom na moralno vrednost ženske, ki je igrala pri njem glavno vlogo.

Vzroki krvavega dogodka tičijo v dejstvu, da sta Collich in njegov prijatelj, ki je, kakor znano, pobegnil, hotela zlorabiti Tambossijevo; s tem namenom sta jo zvabila na samotni kraj, da bi nemotena zadostila svoji pohoti. Zdi se, da je ženska dobro vedela za njuno nakano in očividno je skušala kolikor mogoče izrabiti položaj v svojo gmotno korist. Njeno dvoumno zadržanje je vzbudilo nevoljo njenih spremljevalcev, ki se nista pustila voditi za nos. Prišlo je do hudega prepira, tekom katerega je bila ženska zabodena. Collich še vedno trdi, da ni on ranil Tambossijeve, temveč njegov prijatelj, s katerim se je ženska v kritičnem trenutku odstranila. Po dolgem obotavljanju je Collich končno povedal, da se pobegli prijatelj imenuje Fran Lollich ter da je doma iz Tržiča. Povedal je tudi, da je po dogodku zamenjal s prijateljem obleko, da bi slednji lažje pobegnil.

O dogodku so bili obveščeni tržiški orožniki, katerim se pa dosedaj še ni posrečilo izslediti Lollicha, ki bi bil potemtakem, sodeč po izjavah Collicha, glavni krivec. To domnevo podpira tudi okolščina, da orožniki niso našli noža, s katerim je bila zabodena Tambossijeva, ne pri aretirancu in tudi ne na pozorišču krvavega dogodka. Toda s tem seveda še ni rečeno, da je Collich nedolžen. Dogodek bo popolnoma pojasnjen šele tedaj, ko bo Lollich prišel v roke pravici.

Stanje Tambossijeve ni nevarno. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo ženska okrevala v kakih štirih tednih.

— **Brivec, ki se noče pokoriti zakonu.** Predvčerajšnjim zjutraj sta se dva mestna stražnika podala k brivcu Franu Paulello, ki ima svojo brivnico v ulici Udine št. 57, z nalogom, od prefekture, da mora takoj zapreti brivnico. Lastnika ni bilo v brivnici, pač pa je bil njegov 24-letni sin Fran, ki ga je povelje, da mora zapreti brivnico, spravilo v tako slabo voljo, da je po kratkem prerekanju prisolil stražniku Tamplenizzi krepko zaušnico. Stražnika sta zgrabila nasilneža, ki je pričel biti okoli sebe kakor blazen Toda tedaj je priskočil mlajši brat brivca, star komaj 15 let, udaril enega izmed stražnikov od zadaj, nato skočil v brivnico po brivno britvo. Toda v odločilnem trenotku mu je upadel pogum; spustil je britev in zbežal. Stražnika sta končno ukrotila upornega brivca ter ga spremila na hladno; njegov brat mu bo najbrž v kratkem delal družbo.

Vesti z Goriškega

Prenos zemeljskih ostankov pokojnega dr. Antona Gregorčiča iz navadnega groba v betonirano grobnico

Prihodnjo nedeljo, dne 29. marca 1925, ob 3. uri popoldne bodo na štandreškem pokopališču odkopali rakev pok. dr. Antona Gregorčiča in jo položili v betonirano grobnico. Grobnico je napravil gosp. Josip Mozetič, zidarski podjetnik in stavbenik iz Gorice, in sicer na lastne stroške ter iz hvaležnosti do velikega pokojnika, kateri mu je bil — kakor smo večkrat slišali iz ust gospoda Mozetiča — pravi oče. Gospod Mozetič je rekel: «Ker nam je veliki pokojnik pripravil štiri velike šolske domove s 50 šolskimi dvoranami — bom jaz njemu brezplačno pripravil v hvaležen spomin sobico, kjer naj veliki goriški Slovenec počiva v miru». — Ta hvaležni čin gospoda Mozetiča je treba javno zabeležiti in goriško slovensko ljudstvo mu izreka prisrčno zahvalo.

Nova grobnica je sezidana na sredini pokopališča, par metrov za križem, in sicer na glavnem hodniku. Hodnik ovije na levi in desni okoli grobnice. Prostor je krasno izbran. — Goriški Slovenci se pripravljajo, da velikemu pokojniku postavijo dostojen spomenik.

— **Kje se bo nahajala nova zgradba tehničnega inštituta?** Kakor smo že pred časom poročali, je sklenila kraljeva komisija za izredno upravo Furlanske pokrajine, da se takoj prične z gradnjo novega tehničnega inštituta v Gorici, čim da goriško mesto primeren stavbeni prostor na razpolago. Goriški mestni svet je na pondeljkovi seji odobril predlog občinskega odbora, da naj se prične takoj s pogajanji z erarjem za odstop državnega zemljišča, nahajajočega se za državno gimnazijo v Viale XX Settembre, na katerem naj bi se zgradila nova stavba za goriški tehnični inštitut.

Ker se bo razen že obstoječe državne gimnazije in nove stavbe tehničnega inštituta nahajala tam tudi nova stavba goriške obrtne šole, postane potemtakem dotični prostor pravcata šolska kolonija. Njena lega je izbrana jako srečno, ker se bo nahajala skoraj v sredini mesta in obenem izven mestnega šuma na eni iz najbolj slikovitih točk goriškega mesta. Vsi oni, ki smo nekdaj trgali hlače v temnih in dušnih prostorih stare goriške gimnazije, naravnost zavidamo naše naslednike na šolskih klopeh za nove prostore. Ako bi ne bilo strahu pred dvojkami, bi si skoraj želeli priti še enkrat nazaj na gimnazijo, oziroma realko.

— **Iz Bovca.** V pondeljek, 23. t. m., ob 1. uri pop. je izbruhnil požar v hiši posestnice Marije Pavlin «Vončinova». Goreti je začelo v podstrešju, kjer se je nahajala večja množina sena. Ogenj se je v naglici razširil na celo stavbo, katere ni bilo mogoče rešiti. Posrečilo se je le omejiti ogenj, da se ni razširil na sosednje hiše.

— **Iz Vrhpolja.** Naznanjamo vsem prijateljem in znancem Andreja Tomažiča iz Vrhpolja 56, da se je naš rojak Andrej, v starosti 29 let, po kratki bolezni preselil v večnost. Pokojni Andrej je bil zadnja tri leta v Jugoslaviji v Trbižu, kjer se je pečal z razpošiljanjem vina. Hiral je že precej let po vojni, tekom katere si je nakopal kal bolezni, ki ga je tudi spravila v prezgodnji grob. Naj v miru počiva!

— **Trgovcem in obrtnikom!** V smislu priloge 2. k čl. 4. pravilnika o nalaganju in iztirjevanju pristojbin za trgovsko-obrtno zbornico opozarja ta poslednja, da ostanejo naknadni seznami prispevajočih občin, združenih v davčnih iztirjevalnicah v Ajdovščini, Kanalu, Kobaridu, Červinjanu, Cerknem, Komnu, Krminu, Gorici (izvzemši mesto), Gradiški, Idriji, Malborghetto, Pontebba, Miren, Tržič, Bovec, Postojna Senožeče, Sežana, Tolminu in Vipavi izloženi tekom 10. dni pričenši s 24. marca t. l. v uradnih prostorih goriške trgovsko-obrtne zbornice (Gorica, Corso V. E. III št. 17).

Prizadeti lahko vložijo tekom nadaljnih 10 dni rekurz proti odmeri zbornične pristojbine.

— **Šolski skrbnik comm. Reina v Gorici.** V sredo je obiskal goriške mestne šole tržaški šolski skrbnik comm. Reina. Spremljali so ga župan. sen. Bombig, prof. Venezia, šolski nadzornik Menon in občinski tajnik comm. Beviglia. Šolski skrbnik se je jako pohvalno izrazil o uredbi in poslovanju goriških mestnih šol, katere imajo — kakor se je izrazil — za razrešiti jako delikatno nalogo na mejah domovine.

— **Zopet smrtna nesreča radi vojnega streliva.** V četrtek zjutraj je urejeval 24-letni Marij Klarič svoje zemljišče na Kalvariji, ki je še vedno razkopano in opustošeno od strelskih jarkov. Ko je Klarič podiral betonski obok enega iz mnogoštevilnih strelskih jarkov, je zadel ob skrito granato, ki je pod udarcem krampa eksplodirala. Eden iz njenih drobcev je zadel Klariča v glavo ter ga usmrtil na licu mesta. Kmalu nato so prihiteli na mesto nesreče podgorski orožniki, ki pa že niso mogli ukreniti ničesar drugega nego poskrbeti za prenos Klaričevega trupla v podgorsko mrtvašnico.

— **Zagoneten napad.** V sredo zvečer so naleteli orožniki na vrtojbenski cesti na težko ranjenega mladeniča, ki se je pozneje izkazal za 19-letnega Fortunata Culota iz Vrtojbe, katerega so dali nemudoma prepeljati v gor. mestno bolnišnico. Ker se mladenič še vedno nahaja v nezavesti in ne more vsled tega pojasniti zagonetnega dogodka, ni bilo do sedaj mogoče ugotoviti krivce in vzroke, ki naj bi bili dali povod k napadu.

— **Čudna stava.** Neki Busolini iz Sammardenchia pri Tarcentu je stavil, da prehodi v teku štirih ur pot iz Lestizze v Videm, ki meri 15 km. Vsakdo bo rekel, da kaj takega bi lahko napravil brez stave vsak otrok, kaj pa šele odraščen človek. Toda Busolini je stavil, da prehodi tekom štirih ur 15 km ne sam, ampak s 100 kg turšice težko vrečo na plečih. V četrtek zjutraj se je Busolini podal na to težko pot in jo je prehodil v treh urah in pol. Prve štiri kilometre ni sploh odložil svojega bremena, da bi se oddahnil. Ker je mož dobil stavo, je dobil onih 100 kg turšice in povrh tega še eno liro za vsak kilogram, t. j. 100 L.

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 965.— do 980.— Belgija od 125.— do 127.—; Pariz 129.50 do 130. London od 116.60 do 116.30; New York od 24.25 do 24.35; Španija od 345.— do 350.—; Švica od 470.— do 473.—; Atene od 37.50 do 39.—; Berlin do 580.— do 588.—; Bukarešt od 11.50 do 12.—; Praga od 72.25 do 72.75; Ogrska od 0.0338 do 0.0346; Dunaj od 0.0312 do 0.0350; Zagreb od 38.75 do 39.—.

VALUTA: Avstrijske krone od 0.0340 do 0.0350 dinarji od 38.60 do 38.90; dolarji od 24.20 do 24.30; novci po 20 frankov od 94.— do 96.— funt šterling od 116.50 do 116.75.

Benečijske obveznice 78.50.

Mali oglasi

POSESTVO v Mariboru, tik mestnega parka in kletarske šole, meščanska hiša s tremi sobami, kuhinjo, veliko kletjo, pripravna za trgovino z vinom, 5 oralov vinogradov, 7 oralov sadonosnika 1 oral njive, vse v najboljšem stanju se proda za 275.000 dinarjev. J. Donaci, Pobrežje pri Mariboru, Nasipna ulica 22 od 29. marca do 4. aprila tudi v «Veliki kavarni», predpoldne. 428

15-LETEN deček želi dobiti mesto vajenca v trgovini. Naslov pri upravništvu. 429

KUHINJSKA oprava, bela, močna L 350, poročna soba iz orehovega lesa, z vzmetmi L 1200, se prodata. Corso Garibaldi 29, vrata 6. 430

17 LETEN mladenič želi vstopiti kot učenec v trgovino. Naslov pri upravništvu. 395

BABICA, avtorizirana, sprejema nosečе. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec. Via Giulia 29. 64

FOTOGRAFSKEGA pomočnika in vajenca sprejme foto «Helios», Idrija. 396

ŽABNICE, angleške ključavnice, ključi, mizarsko in mehanično orodje itd. Zaloga železnine, Via Filzi 17. 422

Krompir semenski

Jakob Vatovec nasl.

Trst, Via Torre bianca 19. 260

V. Poli - Ronchi

dobavlja pesek, soški grušč, apno in opeko po zmernih cenah. 256

Brzojavke Poli, Ronchi.

ALOJZIJ POVH

Piazza Garibaldi 2, I. nadstr.

Telefon 3-29

Največja zaloga ur in zlatenine v Trstu. Prodaja tudi na obroke

RAKOS & C.o

Trst - Via Milano 19 - Telefon št. 36-34

Zastopstvo pisalnih strojev

ADLER

Zaloga rabljenih strojev, trakov in kopirnega papirja po konkurenčnih cenah.

Poprave pohištva za urade. Zaloga pisalnih strojev IDEAL. (229)

URARNA-ZLATARNA **F. BUDA**

Trst — Corso Garibaldi 35

(Podružnica Via Scalinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah.

Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po **najnižjih cenah.** (55)

PODLISTEK

V. J. KRIŽANOVSKA: (18)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz ruščine prevedel *Ivan Vouk.*

Razleglo se je cerkveno petje in vstopali so menihi s prižganimi svečami v rokah v vrsti po dva in dva. Dalje se je pojavila odkrita krsta, ki so jo nesli moški v črnih oblekah. V krsti je ležalo truplo iste ženske, — Valerije ali Giovanne, — ki je bilo prelestne lepote podobno alabastrovemu kipu.

Prestrašeno je gledal baron ta prizor, a potem je stopil h krsti, kakor da ga žene tja neka nevidna sila. Sklonil se je nad rajnico.

Tedaj se je razlegel gromovit glas:

— Krivoprisežnik! Dvoženec! Morilec!

In ledena roka mrliča je zagrabila njegovo zapestje.

Brezumen od straha je padel na kolena; v tistem hipu je začutil, kakor bi ga ledeni veter pometel in ga vrgel v temno brezdno...

Ko so posvetili prvi žarki vzhajajočega solnca, je baron odprl oči. Ležal je na zemlji poleg klopi in občutil je silno potrtost in utrujenost.

Vztrepetal je po vsem telesu, nato je vstal in ztegnil otrple ude.

— Še mrzlico bom ulovil na svojih nočnih izprehodih in popolnoma si bom pokvaril živce s temi ostudnimi sanjami, — je mrmral zlovoljno in naglo odhitel proti gradu.

Da bi se ogrel, je izpil kozarec vina, nato je legel in trdno zaspal.

Zbudil se je okoli poldneva.

— Moj Bog! Kmalu zajtrk! Kaj si bo mislila teta! — je pomislil in naglo skočil s postelje ter se začel oblačiti.

Ko je vstopil v jedilnico, je dobil tam gospodinjo in Lariso Arkadjevno.

— Zdravo, Pavlik! To se pravi dobro spati. Vidi se, da te strahovi Montignosa niso vznemirjali! — se je nasmejala Helena Aleksandrovna.

— Oprosti, teta, ravno narobe je bilo. Ponoči sem slabo spal, zato sem se splačal zjutraj, — je odgovoril baron ter poljubil roke damama.

— Tu imaš kavo, sedi in pij, a ko prideta naši gospodični, pride na mizo boljša zakuska, — je pristavila Muranova ter nalila nečaku čašico.

— Kako se počuti Valerija Nikolajevna? Ali se je opomogla po včerajšnji slabosti? — je poizvedoval.

— Da. Zdrava je, hvala Bogu, in šla je na izprehod z Lolo, — je odgovorila Larisa Arkadjevna.

Črez nekaj minut sta prispeli mladi deklici. Lolo — rožnata, sveža in vesela, Valerija — dražestna v beli batistovi obleki s šopkom cvetlic za pasom, toda zelo bleda in vidno utrujena. Ko je zagledala barona, je močno zardela in izbegavala njegovemu pogledu.

— Aha! Morda je tudi ona videla v snu najino nočno svatbo. Vrag razumi vse to! Stvar postaja vedno bolj zanimiva, — je pomislil baron ter dalje motril Valerijo, ki je vidno prišla v zadrego, kadarkoli so se njuni pogledi slučajno srečali.

Hkratu so mu prišle v spomin besede, ki jih je ponoči čul: — «Krivoprisežnik, dvoženec, morilec!» — in stresel se je. Ali ni v resnici postal krivoprisežnik in dvoženec, če... no, k sreči je bila nočna svatba samo težek sen. Čuden sen vsekakor, morda ga je tudi Valerija doživela?

Če imajo spiritualisti prav, in v resnici ne živimo samo enkrat, — tedaj je on gotovo zvezan po tajinstveni prošlosti s to deklico, ki jo je v snu nazival z Giovanno.

Po zajtrku so se šli izprehajat in gledat samostanske razvaline. Ricciotto, kastelanov sin, jih je vodil.

Del poslopja je bil porušen in neraben, toda v enem krilu, ki je bilo dobro ohranjeno, je bilo videti dolg hodnik s celicami ob strani. Tudi so videli široko dvorano z gotskimi oboki z zhodom na vrt; ta del je bil prav nedotaknjen.

Ko so si ogledovali razvaline, je barona zopet obšel neprijeten občutek. Tudi tu mu je bilo vse znano in obokana dvorana je bila takšna kakor ona, po kateri je hodil v svojih nočnih prikaznih.

Ko so šli skozi staro pokopališče, ki se je razprostiralo podolžno ob cerkvenem zidovju, je baron zapazil nekakšen fronton iz opeke. Na njem je videl ostanke popolnoma nečitljivega bronastega nadpisa. Odstranil dračje in se prepričal, da so bila tu nekoč vrata, ki so vedla bržkone v cerkvene kleti. V področju stopnic so bila starinska z železom okovana vrata, počrnela in zarjavela. Pavla Borisoviča so zanimala ta vrata, zato je stopil doli in jih poskušal odpreti, toda brez uspeha, dasi ni bilo nobene ključavnice.

— To je rodbinska grobnica Montignosov, — je pojasnil vodnik. — Vrata so bržkone zaprta s ključem.

— Čudim se, da tatovi spoštujejo grobnico izumrle rodbine, posebno še, ker nimajo te razvaline nobenega gospodarja, — je pripomnil baron, ko je stopal po stopnicah navzgor.

— Od tukajšnjih ljudi ne mara nihče prodati duše zlodeju s tem, da bi se česarkoli dotaknil v tem zločestem kraju, ki je naseljen s prekletimi dušami, — je odgovoril mladi vodnik in se stresel od groze.

— Ali so vsi Montignoso prekleti? — je ironično vprašala Helena Aleksandrovna.

— Chi lo sa? (Kdo ve?) Bili so nasilni in trdosrčni signori. Poslednji je bil sicer dober človek, toda čuden, zelo čuden. Kakor njegov oče, si tudi on ni želel, da bi ga pokopali v tej kleti; njihova groba ležita na pokopališču okoli mestne cerkve. Vsi ostali leže tu, samo «maledetto», grof Paolo, leži v posebni grobnici.